

Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

333.32

Szerző: *Jrsány Margit*Cím: *Hétezer ember félállati**sorban tengődik az Augusztá-*Forrás: *Magyarország**Por.**1937. X. 5.*

Hely

Idő

Helvszám

"1937"

Hétezer ember félállati sorban tengődik az Augusztá-telepen

Korhadt baraképületek végtelen sora, por, korom és piszok, a kanális lélegzetétől, a pukkadásig telt személtádkák kipárolgásától terhes minden. Tenyérnyi kertek dekorálják el a szürke nyomort, a kicsorbult bögrében, ócska fazékban leánder nő és muskátli virul. A kétarasos ablakra rámászott a futóbab, félmeztelen gyerekek a porban, száradó fehérmű keresztül-kasul az utcák felett.

Ez az Augusztá-telep. A város szélébe fogózik, zárt, megbolygathatatlan tömböt alkot, hely, ahol a nyomoruság városa kövesedett.

Botrányos egészségügyi viszonyok

Csupa kilakoltatott ember lakik idekűnn. Az Augusztá-telepen csak az kaphat lakást, akinek a bírósági végrehajtó írásban igazolja, hogy kilakoltatását foganasította. Maradék butorokkal, csorgó eresz alól, kapualjból, Isten szabad ege alól kerülnek ide az emberek. Pár hijján hétezeren vannak. Kő- és faépületekben kapnak szállást, a kőépület itt, nyomoruságfalván előkelőséget jelent, az ócska volt katonai kórházi barakkokban még borzalmasabb az élet.

A hétezer embert befogadó telepen egyetlen ház sincs alapincézve, tehát nedves és penészes minden, esőzések alkalmával egyes részek irgalmatlanul víz alá kerülnek, ilyenkor a katonaság vonul ki és kézzől-kézre adott vödörrel meri ki a lakásokból a vizet. Van része a telepnek, ahol az „utcákon” esőzések után teknőben szoktak a gyerekek vigan ladikázni.

Egyetlen padlás sincsen. Az épületekre csak éppen hogy ráhúzták a fedelet és kész.

De egyetlen közös mosókonyha sincs az egész nyomorult telepen, hétezer ember szennyese ott szárad télen-nyáron a háztól-házig kifeszített madzagok között. Aki ezt a telepet, annak idején, jóságos kézzel megalkotta, bizonyára fölöslegesnek tartotta, hogy a szegényember tisztát is vegyen magára néhanapján, hogy mennyire felesleges luxusnak ítélték a tisztaságot, bizonyítja az, nem hogy uszoda, de még csak egy zuhanyfürdő sincs az egész telepen.

Primitív zuhanyfürdő, mely ma már minden nagyobb gyárban, népszállóban, munkahelyen van...

Ezek után csak természetes, hogy az ovodának sincsen kertje. Minek a szegény ember gyermekének a napsugár. Hempereghet a porban, amikor tetszik, minek legyen szabad levegőn a tanító nénivel.

Kocsma van, fürdő nincs

Az Augusztá-telep csatornázási viszonyai botrányosak. A leöntők legnagyobb része nyitott. A vízvezeték hálózatot annak idején olyan vékony csövekkel oldották meg, hogy a kőépületekben a víznek semmi, de semmi nyomása sincsen, télen gyakran, de nyáron délután majdnem állandóan alig ad a vízvezeték vizet.

Ehhez tartozik az, hogy az illemhelyek infernális jellegűek, mert hiszen a víznek kellő nyomása nincs, azonkívül minden épületnek csak egyetlen helységben van két illemhelye, egyik jobbra, a másik balra, középre pedig, szellemes megoldással odaállították a vízvezetékét. Azt a vízvezetékét, ahonnan az ivóvizet, a főzéshez a vizet, minden csepp vizet vesznek.

Körülbelül negyven ember lehet átlag egy épületben, erre a negyven emberre két illemhely jut és egyetlen vízvezeték.

A telepen tehát nincs fürdő, de van három kocsmá, az egyik a telepgondnoksághoz beosztott városi tisztviselő apjái.

Miért nincs állandó orvos?

Fürdő tehát nincs. De nincs orvos sem. Hétezer embernek nincs állandó orvosa, mert a hatósági orvos reggel fél 8-tól fél 10-ig rendel, azontul pedig nem tartózkodik a telepen. A Kelemen-utcában lakik, ami sok mértföldes távolság, szegény embernek pedig, akinek villamosra sincs pénze, télvíz idején szinte elérhetetlen messze. Arra min-

denesetre elérhetetlenül, ha valakit gyors segélyben kell részesíteni.

Kiváló adminisztrációink leggyönyörűbb vadhajtsái közé tartozik az, hogy ez a hatósági orvos nem rendelhet, csak érvényes szegénységi bizonyítvány ellenében. Ami sokszor, bizony hiányzik. Máshol kell, más-hová adták be... Ott volna tehát az inségkönyvecske, mely igazolja, hogy az inséges közellátásban részesül, mit kap a várostól, milyen adományokat. Hát, ha a szegénységi éppen sincsen kéznél, ez az inségkönyv nem elég. Valószínűleg Rockefeller és Morgan szokott bablevesért és napi félliter tejért jelentkezni a IX. ügyosztálynál. Ezt a kis-könyvet csak előzetes nyomozás és szegénységi bizonyítvány ellenében adják ki. De az orvosnál nem elég...

A szegények orvosa

A telepen volna mégis egy orvos. Tizenöt évvel ezelőtt, Erdélyből került a telepre. Akkor még sok nagyságos, sőt méltóságos ur lakott idekűnn, menekültek, akiket jobb-hijján a lakáshivatal idetelepített. Ezek lassanként elszállingóztak, de Forintos Dénes dr. megmaradt a telepen.

Az ő szivességére, jóságára vannak utalva a betegek. Mert hiszen, ha valahol, akkor az Augusztán ugyancsak kell az orvos. Forintos dr. aki az OTI-nál orvos, látja el emberi tisztességéből ennek az egész telepnek az orvosi kezelését. Azt, úgy hiszem, mondani sem kell, hogy fizetni nem szoktak erre felé az emberek...

Beszélni szerettem volna vele. Nem sikerült. Mindenféle nyilatkozatot elhárít magától — szóba sem áll újságíró-félelvel.

De tudta és beleegyezése nélkül, amikor nem volt otthon, hementem a lakásába, leültem a „rendelőjébe“ és belépillantottam az orvosi naplóba, ami ott hevert az íróasztalán.

Féléves kisgyerek, akivel megittattak egy deci rumot — *exit*, áll mellette a bejegyzés — epilepsziások, szivasztmások és késelések sűrű egymásutánban, foghuzás, ahol három foggal együtt a csontmedret is kipszittították — ehhez a kezeléshez minden megjegyzés felesleges, olvasom Forintos írását — rengeteg a gyorssegély, foghuzás után, mert a szájból dől a vér. Az Augusztalakói, úgy látszik, nem előkelő belvárosi fogorvosnál szoktak sok ceremónia után fogat húzatni..

Vajudó asszonyok, összevert száju gyerekek, tüdőbajos férfiak rémlenek föl, szuri sebektől, betört fejekből, összeroppant mélykasokból freckendezik a vér, féltékenységek, verekedések kelnek életre, leforrázott gyerekek sikitanak, összerugdalt asszonyok nyögnek, bicska villan, ökök emekednek.

A mentőknél és a Rókus ágynyilvántartójában már ismerősként üdvözlök Forintosot, amikor az Augusztalep részére kéri őket.

A cigány előbbrevaló mint az orvos

Forintos Dénes dr. a napközi otthon gyermekeinek kezelését látja el, ezért jár neki,

természetben, *egy szoba, kamra lakás*. Minden nélkül.

Ezt az egyetlen szobát aztán rabitz-falakal több részre osztotta. Parányi előtér, éppen csak hogy fordulni lehet benne, mákszemnyi rendelő, ahol egy kis műtőszekrény, egy rozoga divány és egy tenyérynyi asztal elfér — ez az a helység, ahol az Augusztalep orvosi kezelése lebonyolódik.

Ezen kívül van még Forintoséknak *egyetlen* rendes, tiszta, polgári lakószobájuk. Neki, a feleségének és a gyermekének.

Forintos megkérvényezte a várostól, hogy adják oda neki a mellette lévő lakásnak a kamráját vagy *egy fél szobát!*

A vöröskereszt nem hogy jóvá hagyta ezt a kérvényét, hanem *egyenesen a legmelegebb ajánló sorokkal látta el, kérte Forintos kérésének teljesítését.*

A kérvényt *viSSZAUTASÍTOTTK.* A lakást odaadták egy cigánynak...

Nem hisszük, hogy Szendy polgármester urnak tudomása vona fölé.

Adminisztráció

A telepen, az adminisztráció legteljesebb dicséretére, ahol az orvosnak nem jut lakás, viszont ott vannak az adminisztrációs lakások.

A gondnoknak például kétszobás, összkomfortos lakása volt, úgy látszik kevésnek találta, mert november 1-re gondoskodott háromszobás lakásról magának.

A gondnoksághoz beosztott másik tisztviselőnek — *nincs a telepen hivatala, hanem benn, a városban régi egyszobás lakásból építettek át egy kétszobás lakást. Konyhával, mellékhelyiségekkel.*

A házmeisteri funkciókat végző egyik telepfelügyelőnek szintén kétszobás, konyhás lakása van.

Isten látja lelkemet, nem irigylem senkitől az emberi élet színvonalát, de ha jut az adminisztrációs uraknak mindenképp, *miért nem jut annak az orvosnak, aki éjjel-nappal készenlétben van egy Isten fizesse meg ellenében?*

Szendy polgármester figyelmébe

Szendy polgármester szíves figyelmébe ajánlom az egész Augusztalepet, úgy, ahogy van. Ne jelenítse be magát —, *nehogy készüljenek a látogatására, hanem jó Harun Al Rasid módjára menjen ki egy délután az Augusztalepre.*

Volna ott sok érdekes. Például az: mi lehet ama hängzatos címmel ékeskedő Menekültek Országos Segélyegyletének Központi Székhelye, vagy mi a csuda? Kik azok a menekültek? Akik Erdélyből menekültek? Mit működik, mire fordítja a pénzt ez az önszegélyző egyesület?

És mi van az augusztai színházzal, milyen vállalkozónak adták ki bérbe? Miért nem tartott ott előadást, mondjuk a Népművelési Bizottság vagy egyéb, hasonló alakulat? Muszáj ott ripacselőadásokat tartani? Értésülesem szerint, ez a színház is vonatkozásban van a menekültesdit játszó egylettel.

Egy kis figyelmet, jóakaratot hétézer embernek — annyi, de annyi gyermeknek!

Izsáky Margit